

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Inzestvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana za hvala vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Novoslovanska kulturna zveza.

V včerajšnji številki našega lista smo prinesli načrt, ki ga ima »Novonemška kulturna zveza v Avstriji«. Povdarjali smo, da je namenjena te najnovejši korporaciji Nemcev ustvariti boljše ljudi in ž njimi boljše čase za nemški rod v naši državi. Le z notranjim bojem, s poglobljanjem narodnega življenja, s prevrejanjem notranjih sil se hoče doseči novih uspehov in povzdigniti nemštvo v Avstriji. Povzdigniti treba higijeno, pravno in prosveto nemškega naroda, vzgojiti zdravo, značajno in razumno generacijo, ako se hoče doseči bodočnost nemškega naroda v Avstriji. Glavna stvar je, vzgojiti osebnosti, vzgojiti dobre, zdrave in značajne ljudi.

»Novonemška kulturna zveza« bo najela ljudi, ki bodo šli predavati po vsej državi, izdajala bo skupno glasilo »Novo življenje« in razne publikacije. Narodu ni treba tolike učnosti z vseučilišč, kakor vzgoje, vzgoje nemškega duha!

Nekoliko razumemo, zakaj prihaja ta klic iz Liberca. Čehi so namreč že dolgo odbijali nemške napade z notranjo silo. Dr. Rössler je imel priliko to videti in slišati. Ne s kričnim nacionalizmom z veliko vzgojo se pripravlja bodočnost naroda. V tem se torej nova zveza razlikuje od starih nem. nacionalcev.

Zveza sicer ne trdi, da ima germanizatorične namene, dasi tudi ne trdi, da jih nima. Dr. Rössler govori le o odporu. Nas veseli, ako hočejo Nemci vzgojevati boljše lepšo generacijo in predvsem iskati sile v sebi ne pa v renegatstvu. Dr. Rössler bo gotovo spoznal, da spada pravico ljubezni k značaju in da nasilje ni značajno, renegatstvo pa pomilovanja vredno. Zato nova Zveza menda ne misli operirati z renegati, ker v renegatstvu ni nemške krvi in se v njem ne da vzgojiti nemškega značaja. Dr. Rössler lepo uči Nemce, da naj najprej vzgoje svoj narod.

Pa tudi za nas dobimo iz te brošure mnogo lepših misli. Ako mislijo Nemci izpremeniti svoje življenje — kar je težko verjeti — ga moramo tem bolj mi, ki smo v večji nevarnosti. Tudi pri nas je več Majerjev nego Müllerjev in več zunanega krika nego globokega notranjega prepričanja.

Imamo Sokola, da skrbi za zdrav narod, spopolnimo, povzdignimo ga; živimo higijeno! Imamo »Akademijo« in razna društva: predavajmo in vzgajajmo narod; imamo časopis: gojimo slovenski značaj in uničujemo njegove slabe strani, ki nam postajajo nevarne. Kako je s slovenskim značajem, kje je naše notranje življenje, naša največja sila?

Mi ne potrebujemo novoslovenske kulturne zveze. Mi jo že imamo. Naše sokolstvo je več kot vse kulturne zveze Nemcev!

V nobeni korporaciji se tako harmonično ne uveljavlja individualna vzgoja kot v sokolstvu.

S telovadbo se hoče vzgojiti značajne ljudi, ki znajo prevladovati same sebe. Kdor more prevladati vse telesne strasti, kdor zna popolnoma imeti na uzdah samega sebe, tak človek je brezdvomno dobro vzgojen. Če se pridruži k telesni popolnosti še duševni napredek in duševna vrlina, stoji pred nami človek v svoji najekspresivnejši dovršenosti.

Zato pa Slovenci! Pojdite v sokolske vrste! Podpirajte slovenski sokolstvo! Nemci snujejo novonemško kulturno zvezo boječ se češkega in slovanskega sokolstva. Njihovi »Turn-

veinci« so navadna športna društva, brez globokega pomena za nemški narod. Slovenec in Slovancem zadostuje za to »Sokol«. V sokolskih vrstah začutimo novo življenje, vidimo »prerojenje«. V Sokolu vidimo bodočnost Slovenstva, bodočnost Slovanstva!

Ob 50-letnici češkega Sokolstva.

Danes praznuje češko Sokolstvo znamenit jubilej: 50letnico svojega postanka. Osnovala sta ga neumrli Sokola Tyrš in Fügner. Dober temelj Sokolstvu sta postavila s tem, da sta mu dala prevzvišene ideje. Od telesne vzgoje zavisi pravstvena in duševna vzgoja vsakega posameznika. »V zdravem telesu prebiva zdrav duh« je rekel dr. M. Tyrš. Narod, ki je telesno zdrav ima s tem dan pogoj, da se dvigne tudi na gospodarskem polju in se osamosvoji, in ako je to dosegel, more doseči v narodnem oziru še veliko več. Dovolj ima energije in dovolj ima moči, da zahteva tudi svojih narodnih pravic tam, kjer bi jih moral imeti, pa jih nima. Bratstvo, demokratično, pravilnost, odkritosrčnost in značajnost — to je zapisano v sokolski ideji z zlatimi črkami, in tisti narod, ki ima vse te lepe čednosti in lastnosti, je srečen, ker ne slepi samega sebe. On ve, s kom ima opraviti in s čim more računati.

Sokolstvo je narodna organizacija, ki hoče vse te vzvišene cilje doseči, ono hoče pridobiti vsakemu posamezniku vse te vrline, ono hoče, da doseže vsak posameznik to, za kar je bil na svet poklican, da koristi človeški družbi vedno in povsod.

Ali je vreden tak človek, da živi? Ali je vredna taka organizacija, da obstoji? Ustanovljena je z namenom, da tudi s svetovnega naziranja ona vrši to, za človeštvo neobhodno potrebno nalogo. Ali je vreden tak človek, da živi, ki tako prevzvišeno delo zaničuje in je hoče ovirati z lažmi in natolcevanjem?

Prebit je led! Pol stoletja je minulo in v tem prvem polstoletju je Češko Sokolstvo storilo toliko, kolikor ima. Veliko ima in dobro je to, kar ima — saj je sokolsko! Ima narod, ki se mu lahko reče sokolski narod! Co Čech, to Sokol (Kdor Čeh, ta Sokol!), to geslo se bo med Čehi kmalu uresničilo.

Veliko delo sta začela Tyrš in Fügner, nič manjšega dela niso storili tisti, ki to delo nadaljujejo. Od mladih let vse življenje skozi do poznih let so se žrtvovali in se še žrtvujejo, in ko pojdejo ti, nastopijo drugi isto življenje za uveljavljanje sokolske ideje. To delo je nedokončljivo, je večno! Uspehi vedno naraščajo!

Da je bil širši narod češki priča o tem velevažnem delu, je češko Sokolstvo pričelo prirejati vsesokolske zlete v zibelji sokolske ideje — v zlati Pragi. Od l. 1882, naprej se vrše taki zleti vsaki pet let. Tu je šele videl češki narod, kaj ima s Sokolstvom. Število telovadcev je naraščalo od zleta do zleta. Število članov v kroju je bilo pri sprevodu vedno večje. Na zadnjem češkem vsesokolskem zletu pa, ki je bil l. 1907, je bila zbrana v Pragi cela armada češkega Sokolstva, ves narod češki in ves narod — slovanski. Pri prostih vajah je nastopilo 8000 čeških telovadcev; več tisoč naraščaja in telovadk. V izprevodu je korakalo

do 22.000 čeških Sokolov v kroju. In letos, na VI. vsesokolskem zletu, ob 50letnici Sokolstva, pričakujejo, da se bo udeležba še dodatno povečala. Omenjene številke so živa priča, da na takem zdravem temelju, kakor stoji Sokolstvo, morajo vzrasti najboljši sadovi. Organizacije s tako zdravega temelja ne zaziblje noben vihar. To so uspehi, ki pričajo veliko požrtvovalnost sokolskih voditeljev.

In mi Slovenci, ki smo ustanovili po češkem vzorcu Sokolstvo na Slovenskem samo eno leto pozneje, ali se moremo ponasati s tako velikim delom, s takimi uspehi, s tako požrtvovalnostjo? Ali moremo slaviti 50letnico češkega Sokolstva v prepričanju, da smo storili svojo dolžnost napram Sokolstvu? Ako smo odkriti, tega vprašanja ne bomo potrdili v polni meri. Vendar pa smemo reči, da se je obrnilo naše Sokolstvo na mnogo bolje kot je bilo kdaj prej. Prednamci so se žrtvovali, pa niso mogli imeti mnogo uspehov. Nastopil pa je reorganizator, ki je spraval Sokolstvo na pravi tir. Na temelju te organizacije se je vzgojilo in je narastlo lepo število sokolskih delavcev, ki pojmujejo Sokolstvo, poznajo pomen in ga znajo tudi razlagati. Uspehov te reorganizacije se veselimo že od II. slovenskega vsesokolskega zleta in še večjih pričakujemo na III. zletu, ki bo prihodnje leto — ob 50letnici prvega slovenskega sokolskega društva Ljubljanskega Sokola.

Število mladih, novih vadijskih pripravnikov, ki so telovadili pred nekaj leti še med naraščajem je narastlo, slednji, starejši so zopet že postali vadijci, drugi, ki ne morejo več tako intenzivno dan za dnevom delovati v telovadnicah, so zasedli odgovorna mesta v tehniških odsekih, v društvenih odborih, župnih in v Zveznem odboru. Vse gre na boljše in smelo rečemo, da v jubilejskem letu Češkega Sokolstva, ki ima stavbo mogočno zgrajeno, imamo mi Slovenci tudi stopnišče že postavljeno: Imamo moško in žensko članstvo in imamo moški in ženski naraščaj. Številke odkritosrčnih prijateljev in odobrateljev so se povečale, da bi se tudi povečalo število dobrotnikov. Tudi slednje bomo dosegli, ako ostanemo na dobro začrtani poti.

V sokolstvu se polaga največ važnosti in pozornosti na naraščaj. Skrbijo se, da se vzgoje posebno mlajši bodisi društveni člani ali člani naraščaja za dobre telovadce in za dobre — Sokole. Naj bi tudi oni to upoštevali in pridno obiskovali telovadnice. Naj bi tudi nikdar ne manjkali pri nobenih predavanjih in drugih takih poučnih prireditvah. Sokolski listi bi morali biti za vsakega vsakdanje berilo. Vsak posameznik se naj zanima za vse, kar mu more koristiti. Rdeča nit njegovega življenja naj mu bo Sokolstvo. Sokolska ideja naj spremlja vsakega na vseh potih življenja. Naj nas ne plašijo še tako zlobni napadi naših nasprotnikov in obrekovalcev. Krepro v boj za naše vzvišene ideje! Vsak član naj izkusa dobiti novega. Čim več nas bo, tem prej bomo izvajali našemu narodu popolno osamosvoje. Da so naše ideje vredne vztrajnega boja, nam kaže že dejstvo, da naši nasprotniki kopirajo le naše delo.

Kdor bo uvaževal vse to, bo najbolje proslavil letošnje jubilejsko leto češkega Sokolstva, ki je jubilejsko leto vsega slovanskega Sokolstva!

Na zdar!

(»Naša bodočnost.«)

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

»Doktor, blagovolite priti v konak«.

»To si ti, Šeri-aga. Za zlodja, čemu me kličete sedaj? Kdo je bolan?«

»Zapri najpoprej medveda!«

Doktor da znamenje Kleopatrin in ta zleze v klet, pri čemer je nemirno momljala. Doktor zapre duri.

»Imam povelje, da te moramo pripeljati v konak, Zaprt si,« reče mu on-baši strogo.

»Čemu zaprt? Kdo me zapira?«

»O tem poiščeš tam. Naj se ti poljubi z nami!« In vlekli so s seboj zbeganega doktorja, ki se je čutil, kakor bi bilo treščilo vanj. Ni slutil nič drugega.

Odhajaje skozi duri, je začul presunljivo rjovenje Kleopatre, kakor bi se istinito jokala za njim.

V konaku je bila zmešnjava. Povedli so doktorja k beju.

Sedel je kakor običajno v kotu. Pri njem je Kiriak Štefcev čital neka pisma, nad katere je bil sklonjen tudi »aaza« Neču Pironkov. Bel, šestdesetletni stari, mračnega lica, je sprejel doktorja ter mu pomignil naj se vsede.

* Predsednik sodišča, sestoječega iz dveh Turkov in štirih kristjanov. Predsednik, ki so ga imenovali pašo, je imel le redni glas.

Pri Turkih je vladala takšna taktika proti obdolženim, čije namen je bil: pripraviti jih samopriiznanju. Vrh tega je bil Sokolov še begov hišni zdravnik, ki ga je drugače rad videl.

Doktor se je ogledoval nemirno in v nemalo svoje začudenje zagledal na zofi (minderu) svojo vrhno suknjo, ki jo je podaril zvečer Kraljiču. To odkritje je osvetlilo njegov dvom.

»Doktor, ali je ta suknja tvoja?« ga vpraša bej.

Doktor ni mislil in tudi ni mogel tajiti, ker je bilo itak očitno. Torej je pritrdil.

»A čemu je nimaš doma?«

»Zvečer sem jo podaril nekemu revežu.«

»A to kje?«

»V Hadži-Šadovi ulici.«

»Ob katerem času?«

»Uprav ob drugi uri (po turškem štetju).«

»Ali ga poznaš?«

»Ne, toda usmilil se mi je, ker je bil tako nag in raztrgan.«

»Kako se laže, revež!« reče Nečo prezirljivo.

»Veš kaj, Nečo, kdor se utaplja, poprime se celo slamice«, mu pošepeta sosed.

Tudi bej se je potuheno nasmehnil kakor bi ga bil vjel pri nečimni laži. Za trdno je bil prepričan, da je bila suknja strgana samemu doktorju z ramen. Tudi stražniki so to trdili.

»Kirrak efendi« podaj mi pisma ali poznaš ta pisma?«

Doktor je videl »Nezavisimost« in tiskan vstaški poziv. Odgovoril je, da jih ne pozna.

»Kdo ti jih je dal v žep?«

*) Efendi, naslov izobraženih in učenih ljudi.

»Rekel sem vam, da sem suknjo dal drugemu nemara so njegova.«

Bej se je zopet nasmehnil. Doktor je čutil, da se stvar obrača zanj na slabo; na vsak način ga hočejo spraviti v zvezo s podpihovalci.

Torej je bil oni večerni tujec podpihovallec! Ko bi bil to vedel, bil bi njega in sebe ubranil nezgode.

Pokličite ranjenega Osmana!« zapove bej. Prikaže se zaptij z od lakta navzgor obvezano roko. On je bil, ki je zdr Kraljiču suknjo iz hrbita, pri čemer je bil slučajno vstreljen od svojega tovariša. On pa je verjel a to nalašč, ali po pomoti, da ga je ranil proganjani komita.

Osman pristopi k doktorju — »ta-le je bil efendi. »Z njega si strgal suknjo? Ali ga dobro poznaš?«

»On je, on; ta me je ranil s kroglo v Petkančevi ulici.«

Doktor ga zbegan pogleda; pri takšni težki obdolžitvi ga poprime jeza.

»Ta zaptij grozno laže!« zakliče.

»Pojdij ven, Osman-aga... Čelebi,« prične zopet bej resno, »ti tajiš vse to?«

»To je natolcevanje in laž. Jaz ne nosim seboj revolverja in zvečer nisem bil v Petkančevi ulici.«

Onbaši se približa k sveči in ogleduje revolver, vzet z njegove mize ter reče pomenljivo: »Štiri naboje še ima, eden pa je izstreljen.« — Bej pomenljivo pokima z glavo.

»Tudi ti se moti; tega večera revolverja nisem imel s seboj.«

* Komite so imenovali ude skrivnih vstaških komitetov, katerih so »apostoli« osnovali mnogo po Bolgarskem. Osrednji vstaški komitet je bil v Bukarešti.

SPLOŠNI PREGLED.

Hrvaška. Demonstracije po Zagrebu se nadaljujejo, vlada se je uživala v svojo nalogo, po kateri hoče na vsak način izzvati nemirov, da bi mogla potem upostaviti svojo strahovladno, ki jo priporoča ogrski ministrski predsednik Khuen Hedervary, ker je on že enkrat postal na ta način na Hrvaškem. Spomenica hrvaške stranke prava pa je vzbudila precej hudo debato v ogrskem časopisu, ki vidi v tej spomenici atentat na hrvaško-ogrsko nagodbo, ki znači prvi korak k prelomu z Ogrsko in si postavlja za cilj trializem. Bivši ogrski državnozbornski poslanec, voditelj ogrskih Srbov, dr. Polit-Desančić se bavi v listu Vilag o trializmu in konstatira, da je velika napaka ogrske vlade, ko se bori s takimi sredstvi proti hrvaškorsrbski koalicioni, ki je zagovornica nagodbe od svojega postanka sem, ker se je oživotvorila samo na tej nagodbi. Peča se tudi s politiko Ogrske na Hrvaškem od Khuena pa do Cuvaja in izjavlja, da ta ogrska politika proti hrvaškorsrbski koalicioni podpira edino le avstrijsko politiko a obenem tudi pomaga trializmu. Na Hrvaškem se pa ban Cuvaj obdaja z možmi svojih lastnosti, izkušene in stare — a njemu nezanesljive uradnike pošilja v pokoj ter jih namoestuje z ljudmi, katerih politična kariera je kolikor mogoče temna, a njih pripadnost vsakršnemu režimu največja. Znanega preiskovalnega sodnika v srbskem veleizdajalskem procesu Košutića je imenoval podpredsednikom stola sedmorice, vodstvo notranjih del je poveril bankemu svetniku Nikodemu Jakšiću, vodstvo oddelka za uk in bogočastje Ivi pl. Hrvojiću, a županskega upravitelja v Belovaru je imenoval ravnateljem predstvene banke pisarne. Novoimenovani funkcionarji so zvesti sobojevniki sedanjega režima. Tako dela ban Cuvaj v zavesti, da se mu ne more zgoditi ničesar, ker ga drži z vso silo Khuen. Zato pa tudi s tako samozavestjo in odločnostjo demontira vesti, ki so se zadnje dni širile po časopisju, češ da se ne bo ogrel na banskem prestolu. Politični položaj na Hrvaškem se do novih volitev ne bo prav nič spremenil, a do roka novih volitev bo ban Cuvaj znal utrditi svojo pozicijo s sredstvi, ki se jih že zdaj poslužuje.

Angleški prestolni govor. Včeraj je angleški kralj Jurij otvoril zasedanje angleškega parlamenta s prestolno besedo, v kateri je povdarjal dobro razmerje Anglije z vsemi državami. Angleška vlada je vedno pripravljena, da v sporazumu z drugimi vevleslami podvzame posredovalno akcijo med Italijo in Turčijo. Tudi položaj v Perziji je obračal v zadnjem času pažno vsega sveta nase. Angleška vlada pa dela v popolnem sporazumu z rusko, da upostavi redne razmere v deželi. Kar se tiče Kitajske je angleška vlada prepričana, da nastane takoj tam mir, ko se izvede reforma državnega ustroja po volji prebivalstva. Govoril je tudi o svojem kronanju v Indiji. Tudi delavsko gibanje omenja prestolna beseda in izražajo nado, da se difference skoro odpravijo, ko se popleže splošno razburjenje ter pride do treznega pojmovanja in presoje položaja v vrstah delodajalcev in delojemalcev. Zakonske osnove ki jih obeta prestolna beseda, se tičejo upravnih reform na Irskem, razdržavljenje cerkve v Walesu, sprememba volilnega reda, spopolnitev zakona o britskem državljanstvu ter še nekatere reforme na socialnem in industrijskem polju. — Po prestolni besedi se je takoj začela debata o adresi; posl. Monar Lass je kot prvi

»Čelebi, kje si bil včeraj ob tretji uri, ko se je to zgodilo?«

To nepričakovano vprašanje je padlo slično gromu na Sokolova. V svoji zbeganosti se je močno razvnel, odvrnil pa je samozavestno:

»Ob tretji uri sem bil pri Marku Ivanovu otroka ima bolnega.«

»Ko si prišel k čorbadžiju Marku, bilo je že štiri; mi smo uprav takrat odhajali«, omeni onbaši, ki je bil srečal doktorja, ko je šel k Marku.

Doktor je molčal kakor poparjen; okoliščine so pričale zoper njega. Videl je, da se zamotava.

»Toda bolje, povej nam, kje si bil ob tem času, ko si dal suknjo v Hadži-Šahovi ulici, pa do tega trenutka, ko si šel k čorbadžiju Marku?« obrne urno vprašanje bej. Takšno jasno vprašanje je zahtevalo nujno isto tako jasnega odgovora; toda doktor Sokolov ga ni dal. Na njegovem odkritu licu se je dala razbrati huda borba, navrstveno trpljenje.

Njegova zbeganost in molčanje je govorilo jasneje od priznanja in popolnjevali ostale dokaze. Bej je videl pred seboj krivca ter ga še vprašal poslednjič:

»Povej, kje si bil ob tem času, čelebi?«

»Ne morem povedati,« odvrne doktor ptihoma in odločno. Ta odgovor je osupnil vse. Predsednik je nato Štefčevu ironično pomignil, kakor bi hotel reči: revež, vjel se je v skripec.

»Govori, čelebi, kje si bil ob tem času?«

»Tega na noben način ne morem povedati... to je skrivnost, katero razodeti mi ne dopušča moja doktorska in človeška čast! v Petkančevi ulici pa nisem bil!«

(Dalje.)

govornik ostro kritikoval obisk angleškega ministra Haldaneja v Berlinu ter označil istega, da je za Anglijo skrajno ponižujoč.

DNEVNI PREGLED.

50letnica Slovanskega Sokolstva. Na današnji dan 16. februarja 1862 se je udeležila prvič sokolska misel ter zbrala na ustanovnem obnem zboru »Praškega Sokola« svoje ustanovitelje in prvoboritelje v bratski društveni krog. Majhno število jih je bilo, toda tem bolj globoko je bilo njihovo umevanje visoko zamišljene sokolske misli, tem večja je bila njihova odločnost in volja delati za uresničenje njenih težnj. Mnogobrojne in navidezno nepremagljive zapreke so se morale umikati uspešno prodirajočemu Sokolstvu, stremecu za svojim vzvišenim kulturnim ciljem. Iz Prage se je razširilo sokolsko gibanje po vseh čeških pokrajinah, odtod je prodrla med južne in severne Slovence.

Volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Včeraj ob enih popoldne se je končala volitev v trgovsko in obrtno zbornico in sicer v obrtni kategoriji. Narodno napredna stranka je sijajno zmaga v srednji obliki. Naši kandidati so dobili nad 700 glasov, dočim so dobili klerikalni kandidati jedva okoli 300 glasov, torej jedna tretjina vseh oddanih glasov. V večleobrti, kjer so klerikalci pomagali Nemcem s 16 glasovi sta dobila klerikalno-nemška kandidata Gasner in Korn 47 oziroma 41 glasov, dočim je dobil napredni kandidat Bonač 38 glasov. V mali obliki so oddali klerikalci 2757 glasov, med katerimi je bilo nad 200 nemških glasov. Naprednjaki so oddali za svojega kandidata Franchetija 2572 glasov kot so jih oddali klerikalci za svojega kandidata. V tej skupini je torej izvoljen s klerikalnimi in nemškimi glasovi zidarski mojster Ogrin, Komisija ne bo veliko izpremenila na tem uspehu.

Zopet nova konkurenca obrtnikom. Poleg infanterijske vojašnice je gostilna in mesarija, kjer so svoj čas klali konje in kuhali konjski gulaš. Sedaj so prišli ljubljanski kolarji na srečno misel, da bi bilo boljše ako začnejo s kako drugo obrtno. In res! Kanonik Šiška, Sušnik in drugi so začeli na nekakšni Smajhelnovem svetu novo tovarno parketov! Postavili so vanjo motor za 80 konjskih sil. Investirali so 250.000 K. Za celim podjetjem, ki se vodi na ime slavnega moža kolarja Šiške, ne stoji samo ljubljanski kanonik, temveč tudi v prvi vrsti »Ljudska posojilnica«. Tako so klerikalci v Ljubljani zopet napravili eno novo podjetje, ki je v kvar in škodo našim obrtnikom. Očividno posnema naša duhovščina francoske in španske razmere.

Pred obsednim stanjem v Zagrebu. Iz Zageba se poroča, da je hrvaška vlada pripravila že vse potrebno, da v slučaju vsakega le količnej obsežnega nemira proglasi obsedno stanje. Postopanje policije je v zadnjem času tako, da se naravnost vidi, kako izziva, zaletuje se v vsako gručo ljudi, na najmanjši vsklik proti Cuvaju potegne sablje in se navali na ljudi, samo da jih razdivja. Iz Ogrske je dospel poseben vlak ogrskih žandarov, tako da je sedaj v Zagrebu nad 400 žandarjev. Vojaštvo je vedno pripravljeno. Mestni magistrat je izdal odredbo, v kateri ukazuje, da po sedmi uri ne sme nikdo več na ulico, da ne smejo otroci in nedorasli zvečer ostati zunaj hiš, tudi obrtni mojstri ne smejo pustiti vajencev na ulico, javni lokali morajo biti ob polnoči zaprti. Socialnim demokratom je vlada prepovedala že dva shoda, na kar je prebivalstvo odgovorilo z demonstracijami. Za nedeljo pa sklicuje socialna demokracija velikanski protestni shod, ako vlada prepove tudi tega, tedaj se v Zagrebu proklama generalni štrajk, kar bo gotovo povečalo demonstracijsko razpoloženje prebivalstva. **Nedelja bo torej za Zagreb skrajno kritičen dan, ker so veliki nemiri prav gotovo, to bo pa uporabna vlada in razglasila obsedno stanje.** Kakor se trdi, je dobil ban Cuvaj glede svojega nadaljnjega postopanja in taktike od ogrske strani popolnoma proste roke, zato se pa še sedaj ne ozira nikamor in počne, kar se mu poljubi.

Protestni shod goriških Slovencev proti novemu načrtu volilnega reda in mestnega štatuta goriškega bo v nedeljo 18. t. m. Načrt se nahaja zdaj v juridičnem odseku goriškega deželnega zbora. Slovenci bodo zahtevali volilni red po ljubljanskem načinu a seveda brez pluralnega sistema. Pluralnost si žele le Italijani, ki so v enem oziru celo trojno pluralnost predlagali v novem načrtu: meščani namreč naj volijo, če plačujejo davka n. pr. 100 K v II. kot davkoplačevalci, v III. kot meščani, v IV. pa kot volilci prejšnjih dveh razredov!

Pomlad na Goriškem. Ni pretekli teden, kar je bila vsa Goriška pokrita s snegom. Zdaj pa že povsod rastejo pomladne cvetke in domačini hite pripravljat vrtove. V Gorici sami je bilo po cestah zadnji teden brezdane blato. Ker v tem glavnem mestu ni pravih kanalov ne poštenega tlaka, si tujec ne more predstavljati, kakšna svinjarija je bila po ulicah.

Volitve v trgovsko zbornico goriško, ki so bile radi napačnih volilnih imenikov sistirane, se bodo vršile šele v drugi polovici meseca marca.

Slovenski sodni predstojnik za Krmin. Italijane silno razburja, da je novi sodnik predstojnik v Krminu c. kr. deželnosodni svetnik Mašera Slovenec. Dasi je bilo obilo hrupa po časopisu, se vendar Krmin ni podrł, ko je te dni nastopil svoje mesto. Italijani pozabljajo, da je krminski okraj na pol slovenski in da tudi v Krminu ni 20% južni, v kojih ne bi tekla kri slovenskih Bricev.

Smrt Ljubljancana v Soči. Poročali smo zadnjič, da je hotel neki Ljubljancan, ki se je izdalja v Gorici za dijaka Mulley iz Ljubljane, na goriški pošti s ponarejeno knjižico poštne hranilnice dvigniti večjo svoto denarja. Uradnik pa je spoznal ponarejeno knjižico, poklical policaja, a dozdevni Mulley je pobegnil in bežal proti Soči, policaja ga je zasledovala, a Mul-

ley je skočil v Sočo in izginil v valovih. Dognalo se je tudi, da se samomorilec ne piše Mulley, temveč da si je nadomel to ime, ker v Ljubljani ni nobenega dijaka s tem imenom. Zdaj se je pa cela zadeva pojasnila. Včeraj zvečer se je oglašil na goriški policiji neki dijak Boris Pupis, ki je prinesel pokazat policiji pismo nekega ljubljanskega petošolca. V pismu piše ljubljanski dijak, da je stanoval skupaj z nekim 18 let starim dijakom, doma iz Štajerske. Dotični dijak je bil v dneh v Gorici, odkoder je do petka pisal vsak dan neki gospodični v Ljubljani razglednico. V petek je dotična gospodična dobila zadnjo karto. Kakor čujemo, se je že dognala identiteta samomorilca, ki je iz Ljubljane in se piše F. — Iz Ločnika pa poročajo, da so našli včeraj pri Majnici na ločniški strani utopljenca, ki so ga fotografirali in ko ga je komisija ogledala, so ga pokopali na ločniškem pokopališču. Utopljenec je lep fant, star okoli 20 let, sezut, brez jopiča, papirjev ni imel nobenega pri sebi in zato niso mogli dognati, kdo je bil. Po vseh znakih pa je soditi, da je utopljenec dijak F. iz Ljubljane, ki je skušal v Gorici priti s ponarejeno knjižico do denarja ter potem skočil v Sočo.

Praktična iznajdba. Tržaški mestni inženir Paolina je izumil aparat, ki oskrbuje hitro in dobro čiščenje ulic, ker obenem škropi, izpira in pometa. Sedaj vozi že po Trstu en tak avtomobil, ki vrši dobro svojo službo, ter se je najboljše obnesel, tako, da je tržaška občina pripravljena nabaviti še nekaj takih avtomobilov.

Maskarada Šoštanskega Sokola na pustno nedeljo zvečer v gornjih prostorih hotela »Avstrija« obeta biti prav lepa in animirana. Pustno-vesela burka »Moč uniforme« z lepimi pevskimi točkami bo gotovo privlačila sila tudi za tiste, ki ne plešejo. K »besedi«, kateri ples bo nekaj novega v Šoštanju, odpošlje vsak slovenski narod po en par. Maskarade se udeležijo naši prijatelji iz vseh krajev, da nam tako vrnejo naše številne in požrtvovalne obiske njihovih prirediteljev.

Promocija. Danes, dne 13. t. m. je bil na c. kr. češki Karla-Ferdinandovi univerzi v Pragi promoviran za doktorja prava g. Ernest Kobč, c. kr. avskultant pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

LJUBLJANA.

Novi kapelnik »Slovenske Filharmonije«. V pondeljek prevzame kapelnštvo »Slovenske Filharmonije« g. Teply, dosedanji kapelnik vojaške godbe 97. polka v Trstu. G. Teply si je pridobil še kot vojaški kapelnik velikih zaslug za kulturno življenje in napredovanje tržaških Slovencev, vodil je na vseh koncertih »Glasbene Matic« ter večjih prireditvah »Dramatičnega društva« vojaški orkester z vso ljubeznijo. Med tržaškimi Slovenci je bil skrajno priljubljen, zato mu prirede odhodnico kulturna tržaška društva »Slovenska Čitalnica«, »Dramatično društvo« in podružnica »Glasbene Matic«.

Velika Sokolova maskarada: »Jaz Pierretta, Ti Pierrot«. Kakor smo že poročali, vrši se letos Sokolova maskarada v veliki dvorani »Narodnega doma« in vseh ostalih gorenjih prostorih, ki se za ta večer spremene v intimne interieure iz rokoko dobe. Dekoracije se pod vodstvom g. akad. slikarja J. Vavpotiča od dne do dne izpopolnjujejo in nam pričarajo prelesto dvorano, polno veselja in razkošja. Brez dvoma bode letošnja dekoracija daleko prekosila vse prejšnje maskarade; že ta atrakcija sama jamči za popoln uspeh cele prireditve. V tem bajnem okvirju naj se snidejo ta večer vse zabaveželne maske; zaljubljeni pierrot, poredna kolombina, dražestna pierrette in v njihovem spremstvu vsi ostali sodobniki one vesele in graciozne dobe. Število do sedaj prijavljenih skupin, ki prekaša vse prejšnje prireditve, ustvarilo bode takoj iz početka ono veselo razpoloženje, ki zavlađa v kraljestvu rokoko-dobe, ko te obkrožajo veseli in sentimentalni pierroti, vabi žareč pogled pierrette in ti poredno nagaja vitka intrigantka kolombina. Zavlađaj karneval! stopi v krog te vesele družbe vsak in se potopi v morje veselja, intrig in razposajenosti.

Padel z vlaka. Sprevodnik južne železnice Ivan Longar, star 55 let, doma iz Kočevja, stanujoč v Ljubljani, je blizu Nabrežine padel z lokomotive tovarnega vlaka. Pretresel si je močno možgane. Prvo pomoč so mu nudili na Nabrežini, odkoder so ga potem prepeljali v tržaško mestno bolnišnico.

Surovina. Včeraj je peljal po cesti na južni kolodvor nek hlapec voz tobaka ter ubovo živino brez vsakega vzroka tako pretepal, da se je občinstvo nad to posurovelostjo ogorčeno zgražalo in hlapca naznanilo policiji.

Petelina. Včeraj sta se nek hlapec in neki pekovski pomočnik nekaj sprla. Pri besedičenju je pek hlapcu začel žugati, da ga bode tako pretepel, da bo moral v bolnico, jaz pa, je dejal, pridem v zapor. Pri tem ga je naskočil in tako premikastil po glavi, da je moral hlapec iskati zdravniške pomoči, zadevo je pa prijavil pristojni oblasti.

Zaradi prepovedanega povratka sta bila aretirana 1880. na Jesenicah rojeni in v Št. Vid v litjskem okraju pristojni, slaboglasni Alojzij Mehle, in leta 1883. v Spod. Hrušici rojeni in v Dobrunje pristojni Ivan Žabjak. Oba so oddali sodišču.

Obešen pes. V ponedeljek ponoči je pri pregledovanju neki čuvaj tukajšnjega zaklepnega zavoda na dvorišču vinskega trgovca Petra Štefica našel obešenega psa ter vrstico takoj prerezal. Zadeva je ovadena orožništvu.

Izgubljeno in najdeno. Zrebrar Mihael Kernički je izgubil iz voza 10 vojaških ruhi. — Zasebnica ga. Zofija Šorlijeva je izgubila zlat uhan. — Šolska učenka Olga Rakovčeva je izgubila denarnico z manjšo svoto denarja. — Sobarica Rafaela Jermanova je izgubila denarnico s srednjo svoto denarja. — Trговец g. Jožef Samec je izgubil zavitek okvirjev. — Monteur Jakob Jereb je izgubil denarnico z manjšo svoto denarja.

Na nedeljskem matičnem venčku se je zamenjala v damski garderobi pelerina s kapuco, zaznamovana s tremi križci. Prosi se, isto oddati na Jurčičevem trgu št. 2. III. nadstropje. Istotam so se zamenjale nove galoše s starimi.

Umrli so v Ljubljani: Josip Uhlir, okrajni orož. stražmojster, 46 let, Zaloška cesta 29. — Ana Schweitzer, zasebnica, 71 let, Sv. Florijana ulica 19. — Leopold Sedej, žel. poduradnik, 34 let, Ilirska ulica 22. — Juri Jesenko, delavec 72 let, Radečkova cesta 11. — Adam Kolar, hlapec, 42 let. — Anton Vojevce, ubožec, 45 let. — Marijana Košir, delavka, 33 let. — Ciril Rosolnik, rejenc, 3 dni — vsi štirje v deželni bolnici.

Tujci v Ljubljani. Dne 13. svečana: S. Moser, trgovec; J. Moser, trgovec, Gradec. — Baron dr. Born, posestnik, Sv. Ana. — Pirce, deželni poslanec, Kranj. — K. Stare, tovarnar, Mengeš. — H. Schäfer, viš. inženir, Dunaj. — Fr. Schlosser, hotelir, Opatija. — J. Hajnrihar, posestnik, Boh. Bistrica. — Fr. Fajdiga, posest. Sodražica. — Al. Logar, gostilničar, Hrastnik. — O. Görn, trgovec, Frankobrod ob Meni. — V. Parma, c. kr. okr. glavar, Litija. — J. Klun, trgovec, Ribnica. — V. Karče, posestnik, Idrija. — Lavrenčič, dekan in dež. poslanec Kamnik. — J. Vehovec, dež. poslanec, Žužemberk. — Fr. Košak, deželni poslanec, Grosuplje. — A. Hrovat, trgovec, Gorica. — A. Milavec, trgovec, Gorica. — R. Dolinšek, posestnik, Trbovlje. — Fr. Oblak, posestnik, Il. Bistrica. — A. Dittrich, trgovec, Postojna. — P. Crepaz, inženir, Trst. — G. Klotz, inženir, Plzen. — Jos. Srebotnjak, trgovec, Izlaki. — A. Rupnik, gostilničar, Logatec. — Štef. Pivk, gostilničar, Logatec. — P. Obit, posestnik, Stara Loka. — Dne 14. svečana: Potzler, Norimberk. — G. Eger s soprogo, Železniki. — S. Liepmann, Hamburg. — H. Seise, Lipsko. — S. Pollak, Zalec. — Dr. Ferdo Trenz s soprogo, zdravnik, Krško. — V. Fligl s soprogo, Vinica. — Ignacij Kvas, poslovodja, Kočevje. — Alojzij Mihelič, župan, Metlika. — Tomo Zupan, posestnik, Selo pri Zirovnici. — Avg. Pavlin, inženir, Trst. — Ferd. Fortuna, inženir, Stična. — H. Schironi, žel. revident, Trst. — Gärtner, Praga. — Weisenberger, Linc. — A. Blau, Vel. Kaniza. — H. Burger, Popper, Fenner, Grätzer, Fischer, Epstein, Hospodař, Hertzká, Kraus, Kopf, Bonhauser, Marneke, Krank, Schacherl, potniki, Gerber, Hages, trg. Dunaj. — Adler, Findeisen, Gradec. — Dr. J. Janku, zdravnik, Brno.

Kinematograf »Ideal«. Danes v petek, dne 16. febr. Specijalni večer. 1. Islandija in soteska Lichtenstein. (Krasna naravna posnetka. 2. Ziggott kot toreador. (Velekomično). 3. Testament (Samo zvečer. — Drama). 5. Levova hvala. (Drama v barvah. — Velika učinkovitost. 30 levov pri odprti sceni. — Pri vseh predstavah.) 6. Leo in njegove tri neveste. (Velekomična ameriška veseliga.) V soboto, dne 17. t. m. »Življenska laž« (Učinkovitost Nordiskfilm & Co.) ter »Svatbeni večer« (Velekomično.) V torek, dne 20. febr. »Kaznjena št. 10 in 13.« (Senzacionalna drama iz življenja.)

PROSVETA.

Iz pisarne slovenskega gledališča. V soboto prvič na našem odru burska »Milijon«, ki je vseskozi napetega dejanja in velezanimiva. Predstava se vrši za par-abonente. — V nedeljo popoldne »F. S. Finžgarja ljudska igra »Divji lovec«. Predstava se vrši izven abonementa za lože par in sicer pri zelo znižanih cenah; zvečer drugič velezabavna burska »Milijon« (za nepar-abonente).

Slovensko gledališče v Mariboru. Dramatično društvo v Mariboru uprizaro v nedeljo dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne igro »Hudobni duh Lumpacij Vagabund ali zanikarna trojica«, čarobno burko s petjem in plesom v treh dejanjih, katero je spisal J. Nestroy, poslovenil pa J. Alešovec. Sodeluje orkester »Glasbenega društva«.

† Franjo Ciraki. Včeraj dne 14. t. m. umrl je v Požegi znani hrvaški književnik Franjo Ciraki v starosti 65 let. Ciraki je dovršil pravne nauke v Zagrebu; literarno je začel delovati v sedemdesetih letih, ko je priobčil svoje prve pesmi v »Viencu«. V prvem letu je »Vienac« priobčil ravno 50 njegovih pesmi, katere je potem izdal v knjigi »Prve pjesme«. Izdal je tudi več novel, ki so trajne literarne vrednosti, najboljše njegovo delo pa so »Florentinske elegije«, ki so edine v hrvaški literaturi. Zadnje njegovo izvirno delo je bil idilični epos v šestih spevih, »Jankovo potovanje«, ki ga je kritika ocenila najbolje. Ciraki je prevajal mnogo iz francoščine in nemščine. Najznamenitejši je njegov prevod prvega dela Goethejevega Fausta. V zadnjem času se je pečal z zgodovinsko-genealoškimi študijami ter napisal obširno delo: »Rodoslovi vladajočih obitelji« v šestih zvezkih. Ciraki je bil dolgo vrsto let mestni župan v Požegi, nekaj časa od leta 1893—1906 bil je tudi saborski poslanec za mesto Požega. Vendar se ni nikdar posebno izkazal v politiki. Živel je bolj literaturi in študijam.

»Naša Bodočnost«, ki je izšla včeraj v slavnostni obliki ob 50letnici Sokolstva, se dobiva po 60 vin. v Učiteljski tiskarni ali pa v knjigarni L. Schwentnerja in v Narodni knjigarni v Ljubljani. Sokolska mladina, sežite po njej!

Smrt — nagrada greha.

(Ljubavna tragedija dolarske princeze.)

Amerika je zemlja nevsakdanjosti, iznenađenj. Američani so si svesti tega, zato jih tudi ne zanima to ameriško življenje. Dogodki, ki se pri nas zde skoraj nemogoči, postali so Amerikancu vsakdanji. Vendar pa se je zadnjič odigrala v New-Jorku žaloigra, ki je končala roman, ki diha revkrotljive mladosti!

V New-Jorku živi Mr. Suydam, prijatelj in znanec največjih milijarderov Vanderbilta, Astora in drugih, vrhu tega pa je tudi osebni zna-

nec in prijatelj nemškega cesarja. Suydam je pa tudi sam večkratni milijarder, užival je svoje milijone. Največje njegovo premoženje pa je bila njegova

mlada lepa žena Lujiza

lepša, nego bi si jo kdo mogel predstavljati v najsmelejših fantazijah. Suydam je znal ceniti svoje krasotico, obdaroval jo je s knežjimi darili, kopal jo v šampanjcu, prirejal ji v čast gostije in svečanosti in jo obdal z glorioolo olimpijskega sijaja! Bila je kakor boginja, vse se ji je klanjalo. Ali ves ta sijaj, vse bogastvo je ni moglo zadovoljiti, enakomernost življenja jo je ubijala in dolgočasila. Njene želje so se osredočavale okoli misli, da mora doživeti

ljubavni roman,

ki naj obistini vse njene fantazije po nenavadnem pustolovstvu, ki naj presega dela klasične lepe Helene in moderne princeze Chimay. Zahotelo se ji je, da njeno življenje postane pestra bajka, da dijamantne ovratnice zamene čvrste in priproste moške roke, krepki objem, da zlate lase mesto dijađena ogrejejo vroči poljubi. Odti je hotela daleč, daleč, ne z dragocenim avtomobilom, ali na sijajni nosilki, zaželela si je nosilke — dveh močnih žilavih rok polnokrvnega ljubimca.

A svet ni vedel ničesar o teh tihih sanjah in fantazijah dolarske princeze. Vsi so mislili, da je ta zakon najsrečnejši. A Lujiza je sanjala dalje, ni se ji mogla posrečiti in izpolniti najmanjša želja, ker vsakemu plebejcu ni bil dovoljen vstop v sijajne dvorane, da udihuje oni zrak, ki živi v njem lepa Lujiza.

A njo samo je to ozračje dušilo, ti službeni sprejmi so jo dolgočasil, ni se mogla več premagovati, vsa njena notranjost, njena duša, njeno srce je hotelo ven v daljni neznani svet.

Ko gre nekoč na sprehod po svojem bajnem cipresnem parku, zagledala je mladega ključavničarja, ki je popravil ograjo. Pusti ga takoj pozvati v svojo sobo, da mu izroči neko kaseto v popravilo. Umazan in potan, napol dete se je stopil v njeno sobo. Bil je ves zmeden, ko je vdihaval parfimirani zrak, ko je šuštel mimo njega svilena obleka, ko je gledal blesk sijajnih draguljev, ko pa je zagledal plamenice in hrepeneče oči nepisne krasotice, zazdelo se mu je, da sanja. Ali Lujiza ga je znala hitro pomiriti. Ko ji je vrnil kaseto, povabila ga je, da naj jo obišče večkrat. In res je prihajal točno in skrivaj osemnajstletni ključavničarski pomočnik Fred Noble v razkošne sobane lepe Lujize in tako je postala

dolarska princeza ključavničarjeva ljubica.

Prihajal je k nji, ona je ljubila njegove močnej in žilave roke, drhtela v njih objemu, sanjala, ko jo je poljuboval. Ali ta začetek romana je bil kmalu končan; mož je izvedel za to razmerje in nekoč je iznenadil svojo ženo v objemu ključavničarja. Takoj se je to zvedelo po mestu in možu ni preostajalo drugega nego, da je poglal ženo iz hiše in vložil tožbo za

ločitev zakona.

Ves New-Jork je govoril o tem škandalu, to pa tem bolj, ker sta Lujiza in Fred ostala v mestu, nastanila sta se v najelegantnejšem hotelu, kjer sta živila najrazkošnejše in uživala vesele dni svoje ljubezni. Lujiza je sicer silila svojega ljubimca, da zapusti New-Jork in se podata daleč kam kjer jih nikdo ne pozna, toda Fred je bil samosvoji, ni hotel ničesar slišati, njega ponos mu ni dopuščal, da bi se umaknil opravičljivi javnosti.

Po mestu se je začelo že pozabljati na ta škandal, preiskava o ločitvi zakona je bila v polnem teku, a tedaj je obšlo Lujizo neko, doslej neznano čuvstvo, ki ga v začetku ni razumela, a končno je spoznala, da je to

razočaranje in kesanje.

Nekega dne je šla k telefonu, poklicala svojega moža in rekla: Valter, zašla sem, sedaj vem, da ljubim samo tebe; pozabi na vse, vzemi me zopet k sebi.

Ali rodbinski škandal je bil prevelik in vsa afera preveč splošno znana, zato ji soproj ni mogel odpustiti. Tedaj je Lujiza spoznala, da ji je pot nazaj zaprta, da se mora uživati v svoj novi položaj. In mislila si je: dobro, ko se ne morem in ne smem vrniti nazaj, grem brezobzirno naprej. Omožim se s Fredom, dasi danes vem, da ga nisem ljubila nikdar!

Svoj sklep je tudi dosledno izvedla, na dan, ko je sodišče izreklo razstavo zakona, vršila se je tudi

poroka

in dolarska princeza je postala soproga bivšega ključavničarskega pomočnika. S poroko je bil ta roman za zunanji svet končan... a v tih rodbini nekdanje dolarske princeze se je nadaljeval dokler ga ni končala nedavno žaloigra, ki je prava

ljubavna žaloigra.

Pretekli teden so našli mladi par v sobi mrtev; odprla sta plin in se tako zadušila, ne ve se kaj naj bi bilo vzrok tega groznega konca, ali jima je zmanjkalo denarja, ali je pa razočaranje prekoračilo meje vzdržljivosti. Lujiza je naslonila svojo lepo glavo na močne prsi svojega mladega soproga, skozi tanke, malo odprte ustne pa se je smejala, kakor da se smeja smrti v pozdrav... a obraz Fredov je bil ves nakažen, roke trde in ukrčene... To je bil konec. Na mizi pa je ležalo pismo, ki ga je napisala Lujiza in to pismo pojasnjuje natanko to čudno ženo. To

pismo

se glasi: Fred in jaz sva mlada! Vroče, strastno in grozno new-yorško življenje je krivo, da sva postala nepremišljena in cinčna. Zato se danes smejeva zastarelim stvarim, religiji, zakonom morale, kadar nama ti govore: Ne smeš! Smejeva se besedam cerkve, ki pravi da je

smrt nagrada greha.

Ali vseeno pridejo v življenju trenotki, ko moramo ugoditi zahtevam vere in moralnih zakonov. Ker ako takrat ti pravijo: Ne smeš! tedaj res ne smeš, ker sicer boš občutil grozne posledice. Učili so me in pripovedovali, da je smrt nagrada greha, jaz pa sem imela pekel na zemlji.

Mr. Suydam je še vedno ljubil svojo nesrečno in izgubljeno ženo, priredil ji je sijajen pogreb, ter jo pokopal v svoji dragoceni grobnici. In najžalostnejši kontrast te žaloigre je dejstvo, da so pokopali isti dan ob istem času truplo mladega Freda v neposvečeni zemlji, onstran pokopališkega obzidja!

O glavnem izvoru vraž.

Nedavno temu obelodanil je katoliški duhovnik v »Českém Slovu« članek »O glavnem izvoru vraž«, katerega prinašamo našim čitateljem v prevodu brez vsakega komentarja. Duhovnik piše:

»Ravno kar čitam v »Českém Slovu« o anonimnem dopisu duhovništva praškega kardinala, v katerem se isto pritožuje, da je slušateljcem bogoslovcev prepovedano čitanje skoraj vseh časopisov in novin, izvemši nekoliko manjvrednih, popolnoma klerikalnih, nazadnjaških — »platkov«. Dobro, da se je tudi pri nas s tem zagnilo. Pripominjam javnosti, da je mogoče najti nekaj temu podobnega v vseh katoliških semeniščih in bogoslovnih zavodih. To je samo izpeljava naredbe, katero je izdal »prosvetljeni« papež Pij X. v listu: Pasundi 1907. Tu je bilo naravnost ukazano škofom, da se prepove bogoslovcem čitanje vseh časopisov in beletirij (izvemši nekoliko malo listov, katere izdaja društvo sv. Bonifacija, pri nas na Češkem Križ, Marija, Sv. Vojtech in Roža dominikanska, ki jo izdajajo kot »Odmev iz Afrike« goričanci. Ustanovljen je dalje v vsaki škofiji poseben zbor duhovnikov, ki ga imenuje škof in ki pazi na to, da ne piše noben duhovnik ni in češar, kar bi smrdelo po »modernizmu« (od sedanjega papeža nazvan kot največje »razkolništvo«). Ta zbor mora nekolikokrat na leto sporočiti škofu, da-li se ni kak duhovnik napojil z »modernizmom«. Vsak duhovnik kateri deluje na literarnem polju, mora zopet drugemu zboru duhovnikov, istotako od škofa imenovanem (zbor slovi pod imenom »Vigilantia«, predložiti svoj literarni prispevek in šele po potrjenju more istega obelodaniti. Ta naredba se tiče tudi članov do časopisov! Razume se, da naši škofje tudi točno izpolnjujejo ta ukaz iz Rima in tako prihaja naše duhovništvo iz bogoslovij in semenišč popolnoma nevedno v svet. Posledice se gotovo kmalu pokažejo! Je sicer res, da se dobe tudi v semeniščih posamezniki, ki si priskrbe skrivaj prepovedano berilo — a, žal, ni mnogo teh; večina se ravna po prepovedi.

Dalje je treba pomniti, kako so morali pred letom polagati duhovniki protimodernistično prisego (pod kaznijo takojšnje prepovedi opravljanja maše)!

V Nemčiji se je dobilo še precej duhovnikov, ki so se temu zoperstavliali. Tam so seveda kaj takega lahko storili. Ustanovilo se je društvo, ki ima danes že lepo premoženje in ki ima nalogo, podpirati vse one duhovnike, ki so prišli radi odklonitve prisega ob svoj vsakdanji kruh. Iz tega premoženja se jih tako dolgo podpira, dokler ne najdejo drugega primernega opravila. Pri nas tega nimamo. Vsakdo nima veselja, niti potrebne sposobnosti, da bi postal urednik ali kak podobnega, drugi pa je zopet prestar, da bi si iskal novega opravila in tako je samo »krušno vprašanje« mnoge prisililo, da so položili to odločno prisego.

Vzlic tem groznim razmeram se upajo še danes povdarjati klerikalni govorniki in pisatelji, kako rimska cerkev ohranja in podpira — vedo!

Kake vraže, kaka tema vlada še danes in se razširja, hočem v naslednjem poslužiti čitateljem.

Narodi, spreobrnjeni na Kristusovo vero, obdržali so več stoletij ostanke poganskih vraž. Krščanski duhovniki so si prizadevali, da bi izruvali iz ljudstva predstave o strašilih, nočnem shajanju hudičev, čarovnic in čaranja.

Gratianov Dekretali je zahteval, da se poučijo verno ljudstvo o ničnosti vere v čarovnice.

V 11. stoletju je splošno veljalo za veliko pregreho, celo za razkolništvo, verovati v čaranje in čarovništvo. V 13. stoletju pa je nenkrat postal preobrat. Beraške vrste menihov so razširjale v besedi in pismu pravilice o hudičih in čarovnicah, vidnih in čudežnih. S tem se je razširilo med ljudstvom mnenje, da more človek napraviti s hudičem pogodbo, katerega usposablja človeka, da si pridobi nadčloveških moščaj in sil. Najbolj pa je bila podkrepljena ta strašna vraža — z inkvizicijo, ki so jo upeljali papeži. Težko bi bilo opisati vse te groze, ki jih je pretrpelo ljudstvo tekom toliko stoletij radi vraž o čarovnicah, njihovo shajanje s hudiči itd. Sežiganje na grmadah, natezalnice in razne druge muke so čakale one, ki so bili na sumu čarovništva ali spojenja s hudičem. Katoliški zagovorniki opozarjajo na to, da so bile te grozovitosti mogoče le v srednjem veku in na vse načine se trudijo to upravičiti, češ da so odgovarjale razmeram tedanjega časa. Pozabili so pa, da je bilo vse to inšcenirano od najvišje cerkvene avtoritete; prezirajo, da vsebuje še dandanes uradno podpisana obredna knjiga »Rituale romanum« te vraže v čarovnice in hudiče. Vzemimo v roke Rituale romanum, tiskane v Rezini pri Pustetu leta 1896., ki vsebuje (na 361. strani in naslednjih) predpise o izganjanju hudičev iz obsedenih oseb. Ti predpisi se glase v prevodu:

1. Duhovnik ali upravičen cerkveni službenik, ki naj izganja hudiča, mora biti pobožen, razumen in čiste mravnosti. Ne sme se zanašati na svojo moč, ampak na božjo, ne sme si poželati posvetnih stvari in mora pobožno izvrševati to delo iz ljubezni, pokorno in vstrajno. Želi se, da je dotičnik starejši in da ni toliko po svojem dostojanstvu, kakor s svojim moralnim obnašanjem, častivreden.

2. Ne sme verovati lahkomišljeno, da je kdo obseden s hudičem, ampak paziti mora na znamenja, s katerimi se razločuje obsedenec od teh, ki so bolni na žolcu ali na drugačni bolezni. Znak obsedenosti so: govorenje v neznanem jeziku, odkritje vzdaljenih in skritih stvari, prirastek moči, ki presega njegovo starost in stan ter podobna taka znamenja.

(Dalje.)

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

BRAMBNA REFORMA.

Budimpešta, 15. februarja. Današnji Khuenov govor ni zadovoljil opozicije niti v najmanj, ker ta stoji na stališču, da ni dosegel Khuena prav ničesar, kar pa je dosegel so le neznatne brez-pomembne koncesije. Opozicijske stranke se zbere te dni k posvetovanju, da zavzame svoje konečno stališče ter določijo svojo nadaljno taktiko glede brambne reforme. Iz vodilnih krogov opozicije se trdi, da bo opozicija podvzela najodločnejši boj proti predlogi in nastopala s skrajno obstrukcijo.

Budimpešta, 15. februarja. V političnih krogih se z ozirom na današnji govor Khuena računa z vso gotovostjo na razpust državnega zbora. Vladna stranka dela se pripravila že za nove volitve.

BALKANSKI TRG.

Sofija, 15. februarja. Semkaj je dospela ruska državna gospodarska komisija, ki hoče po vseh večjih balkanskih mestih prešturirati balkanski trg, da potem poda ruski vladi nasvete glede ožjih trgovskih zvez z Balkanom.

NEMŠKO-ANGLEŠKO ZBLIŽANJE.

Berlin, 15. februarja. V današnji seji nemškega državnega zbora se je nadaljevala proračunska debata, ko je bila sprejeta predloga poljedeljskega ministra vstal je državni kancelar Bethmann Hollweg ter podal naslednjo značilno izjavo: Angleški vojni minister Haldane se je povodom svoje navzočnosti v Berlinu dogovarjal po naročilu angleške vlade o onih točkah, katere tvorijo interes obeh držav. Ti pogovori naj služijo kot podlaga za odkritosrčna pogajanja, da se pogloblja mednarodni položaj obeh držav. V ta namen se je vršilo v njegovi navzočnosti več konferenc, ki se bodo pa še nadaljevale toliko časa, da se doseže popolno prijateljsko zblizanje Anglije in Nemčije.

AEHRENTHAL.

Dunaj, 15. februarja. Stanje je tudi nadalje še vedno kritično, zvečer se je pojavilo zopet krvavljenje; le močna telesna konstitucija odvrca brzo katastrofo, kateri se pa ni mogoče več izogniti.

KITAJSKA REPUBLIKA.

Peking, 15. februarja. Danes so padle na vseh državnih poslopih zastave dinastije Mandžu in se razobesile nove republikanske.

Peking, 15. februarja. Predsednik kitajske republike dr. Sunjatsen je naznanil narodni skupštini, da se odpoveduje predsedni. In priporoča isti, da izvoli Juanšikaja predsednikom. Volitev se vrši danes in bo Juanšikaj gotovo izvoljen.

NEMIRI V ALBANIJI.

Skoplje, 15. februarja. Albanski četaši so napadli na poti med Pečijem in Djakovom velik transport vojaškega orožja in municije. Vojake, ki so spremljali transport so deloma pobili deloma pognali v beg, ter se polastili vsega transporta.

RAZNO.

NEKAJ O STATISTIKI SAMOMOROV.

Nedavno je imel v Fühinghu universitetni profesor dr. Gaupp prav zanimivo predavanje o razširjenosti in naraščanju samomorov. Na temelju obširne svetovne statistike o samomorih je dokazal, da je zlasti v zadnjem desetletju število samomorov zelo naraslo. Po njegovem mnenju je bilo v 19. stoletju najmanj poldrug milijon samomorov.

Največ samomorov je na Francoskem, na Pruskem več kot v vsej ostali Nemčiji, na Bavarskem jih je zelo malo, v drugih južnih pokrajinah Nemčije razmeroma ne preveč, le na Saksonskem jih je tudi precej. Sicer pa je samomor bolj pogost med Grmani, kot pa med Slovani.

Na Kitajskem so umori več žensk kot moških, dočim se na Nemškem usmrti štirikrat toliko moških kot žensk. Med samomorilci je procentualno veliko več neozženih in samskih kot pa poročenih oseb. Slučaji samomorov so najbolj pogosti v najlepšem letnem času: v maju in juniju. Judov se mnogo manj usmrti, kot pa kristjanov, mohamedancev in budhistov. Enako se usmrti manj katolikov kot protestantov. Važno je tudi, da izvrše samomor zlasti ljudje, ki zgube vero v posmrtno življenje. Revščina in beda nista toliko vzrok samomorov, kot se pa govori in misli. Tudi je število samomorov pri izobraženih večje kot pa pri neizobraženih. V Avstriji si prostovoljno konča svoje življenje petkrat toliko vojakov kot civilistov, v Nemčiji le dvakrat toliko. V Nemčiji se največ ljudi ali obesi ali ustrelji; na Kitajskem pa poleg harakiri (da si kdo sam prereže trebuh in na ta način izkrvavi) ljudje največ zastrupe. Ženske skačejo najraje v vodo, orožja se boje. Poleg bolezni, zlasti podedovanih in bolezni vsled prevelikega uživanja alkohola, vpliva na naraščanje števila samomorov zelo tudi prenapeto pojmovanje prostosti in življenjskega uživanja.

Po profesorjevem mnenju bi vneto izpolnjevanje svojih dolžnosti sodelovanje pri vseh akcijah za splošni blagor, soodgovornost in sodelovanje za socialno blagostanje mnogo pripomogli k omejitvi samomorov.

Nesreča v Eggenbergu pri Gradcu. Pri stavbi neke nove hiše v Eggenbergu je predrla 600 kg težka mramornata plošča v trenutku, ko so jo že delavci prinesli do zaželenje višine, vse odre; porušila notranje zidovje, potegnila za seboj delavce, štiri teh ubila in mnogo nevarno ranila. Vzrok nesreči je baje nepazljivost in lahka, preslaba stavba.

* Strah pred kaznijo. Nek 12letni dijak v praškem predmestju Strešovice se je tako bal kazni preteklo soboto, ko je dobil slabo izpričevalo, da se je vlegel pri križišču budšegradске železnice na tir, da bi ga povozil prihajajoči tovorni vlak. Slučajno in k sreči ga je palmila lokomotiva v kraj, da se je le neznanatno poškodoval in se revež ni mogel znebiti klofut in udarcev, ki so mu bili namenjeni od njegovega očeta.

* Maršal Miljutin. Nedavno tega umrl je v Jalti, na Krimu grof D. A. Miljutin, ruski maršal v starosti 96 let. Pokojni maršal je svoj čas igral v ruski notranji politiki veliko vlogo. Bil je odlični bojevniki liberalnih idej, za časa vladanja Aleksandra II. je Miljutin prvi predložil carju predlog glede odprave tlačanstva, pa tudi mnoge druge liberalne reforme je car Aleksander izvršil na njegov nasvet. Kot vojni minister je grof Miljutin popolnoma reorganiziral rusko armado, zmanjšal je takrat zakoniti vojaški službeni čas petindvajsetih let na šest let, odpravil kazni s palicami, uvedel l. 1874. obvezno vojaško službo, sestavil nov vojaški kazenski zakonik in ustanovil mnoge vojaške gimnazije in akademije. Po napadu in umoru carja Aleksandra II. bil je grof Miljutin, ki je stavil v državnem svetu predlog, da se da ruskemu narodu ustava. Za-

nimiva je bila ona seja državnega sveta, ko je Miljutin v svo vsem nastopal za proglašenje ustave, ter dokazoval navzočemu carju Aleksandru III. kako blagostanje bi prinesla ruskemu narodu ustava, za katero se je zavzemal tudi Loris-Meliov. Aleksander III. se je temu upiral, a vrhovni prokurator svetega sinoda zloglasni Pobjedonoscev vstal je ves bled in izjavil, da je ust. življenje izvir vsega zla in krivice, vzrok mnogih božjih kazni, ki prihajajo nad človeštvo, navajal je kot dokaz, da je z ustavo postal na Francoskem Leo Gambetta diktator. Miljutin je ostal osamljen, kar ga je tako užalostilo, da se je umaknil iz političnega življenja. Zapustil je tudi svoje spomine, kateri izidejo petdeset let po njegovi smrti.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisanim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačuje vnaprej; zunanji inserti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Stanovanje obstoječe iz dveh sob in priklitin se išče za maj. Ponudbe pod F. Š. na »Prvo anončno pisarno«.

Učitelj z maturo in uspos. izpitom, star 24 let, išče druge službe. Zna opravljati vsa gospodarska dela in je tudi vrtnar. Ponudbe pod »Trpin«, St. Janž, Dolenjsko.

Žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oziroma oče, brat, svak in stric, gospod

LEOPOLD SEDEJ

včeraj ob 6 uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni, v starosti 34 let, mirno preminul.

Pogreb dragega rajnika se vrši danes v petek, dne 16. t. m. ob 3. popoldne iz hiše žalosti Ilirska ulica št. 22 na pokopališče k sv. Križu.

V Ljubljani, 16. februarja 1912.

Žalujoča rodbina.

„Narodna kavarna“.

Danes in vsaki dan

Dunajski damski orkester

Začetek ob pol 9. zvečer. — Vstop prost.

FRAN KRAPEŠ, kavarar

Gostilniške prostore

s koncesijo

se odda v najem za majev termin na Turjaškem trgu št. 1., bivši »Katoliški dom«. Vpraša se istotam v gostilni, ali v pisarni Filipa Supantiča, Šubiceva ulica 5. 110

— 108 —

mladenič vitkega stasa, bledega lica, blestečih oči in krepkih brk. Lasje so mu padali na ramena in na njegovem obrazu se je izražala nenavadna miloba, pogostokrat zmešana z ironijo in norčevanjem.

Do tega časa je bil spomin nazaj popolnoma umrl. Lavra d'Ambrun, njegov dom v ulici Saint Martin, njegovi boji po cestah, vse je bilo le razblinjena slika, ki je izginjala bolj in bolj.

Tudi Roselys ni prišla več čez njegove ustnice. Le semtertja je včasih z naporom skušal poklicati si v spomin podobo male prijateljice. Vendar njegovo srce se ni več razburjalo, kakor včasih. Končno so tudi ti izginili popolnoma.

Za Hardyja je eksistiralo na svetu le ječar in celica.

Tudi ni imel najmanjše slutnje, na katerem kraju približno bi se mogel nahajati. Pozabil je bil na Saint Pol, pozabil na hidelonski stolp.

Nekega večera tega leta, ko so se odprla vrata ječe je zaslišal Hardy nenavadne glasove in je vprašal:

— Kaj se godi pri živih?

Ječar je začel pripovedovati, da se pripravljajo velike slavnosti in da bo skoro enako lepo, kakor ob prihodu kraljice Izabele v Pariz. In pristavil je:

— Za novo došlo se pripravljajo vse to...

— Za novo kraljico? Je vprašal jetnik.

— Ne. Za čudodelno zdravico. Mesec dni je že tu in pri moji duši, kakor kraljica je. Imenuje se Odette de Champdivers...

— 105 —

mi. Gazil je v krvi do kolen. Človek neurja je bil... In pred njim se je vzdignil Ludvik Orleanski, mora njegovih reči, kajti Ludvik je bil gospodar Pariza... kar je hotel postati on, vojvoda Burgundcev!

Malenkostni pripetljaji njegovih mladih let — zaklana ljubica, požgane listine skrivne poroke, njegova hči, določena, da izgine na veko — ali je bil že na vse to pozabil? Kmalu bomo zvedeli vse to —

Gotovo je, da ni pozabil priče, otroka, ki bi se mogel po zahtevu Saitana pojaviti pred njim in mu vreči v obraz: Vse vem, vse sem videl!...

Tisti dan, ko je zopet prestopil prag Hiše Saint Pol, je bila njegova prva pot k brlogu ječarjev hidelonskega stolpa. In med štirimi očmi in pri zaprtih vratih, je vprašal:

— Kaj je z otrokom?

— Z otrokom je dejal ječar prostočudo, s katerim otrokom, gospod? Tako dolgo je že od tega... skoro ne vem več...

— Kaj se obiraš? Je zamolklo kriknil Nevers.

— No, mrtev je!

Ječar je bil surovi bebec. Ni mu bilo treba razumeti, niti slišati, niti čutiti in v njegovih možganih so se risale misli le v nejasnih oblikah. Bil je le zapah hidelonskega stolpa; sicer za iskro življenja kakor železo in obdarjen s premikanjem. Bila sta v resnici dva. Njegov tovariš je bil gluhi in nem morebiti, in se je prikazal le, kadar je bilo treba ukrotiti z divjo pestjo novega priselca in ga zakopati v ječo. Bil pa je prosvitljenec stolpa, njegov

Hiša Saint-Pol.

27

Širite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

„Učiteljska tiskarna“
v Ljubljani
r. z. z. o. z.
Frančiškanska ulica šte. 8
je najmoderneje urejena in opremljena za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, urad. tiskovin, not, lepakov, vizitk, in kuvert.
Litografija. - Stereotipija. - Najmodernejša črke in okraski. Tisk v različnih barvah. Najfinejša izvršitev. Solidna in točna postrežba.

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem ne-odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.

„DAN“ se prodaja
v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHLER, Kongresni trg.
ČEŠARK, Šelenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
ŠUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
ŠENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel.prel.pri Nar. domu.
KOŠIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUŠNIK, Rimska cesta.
UŠENIČNIK, Židovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRIŽAJ, Sp. Šiška.
WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaška ulica.
VELKA VRH, Sv. Jakoba trg.
SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREG, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica.
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
JAMSEK, Tržaška cesta.
JEZERSEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
STRKOVIČ, Dunajska cesta.
ŠTRAUS, Škofja ulica.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. K 800.000.
Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)
Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Slovinci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Metodove šolske družbe!

„DAN“ se prodaja po vseh tobakarnah po 6 vin.

Kavarna „CENTRAL“.
Vsak dan vso noč KONCERT
dunajskega elitnega damskega orkestra.
Vstop prost. Z velespoštovanjem Štefan Miholič, kavarnar. 135

Senzacijonalna prodaja
najnovejše pomladanske konfekcije!
Ravnokar dospela sveža najmodernejša konfekcija za dame in sicer lepi dolgi paletoti in kostumi od K 14.— naprej ter modre in barvaste jopice za deklice od K 4.— naprej, „otroke“ „2—“
Angleško skladišče oblek Mestni trg šte. 5.
O. Bernatovič.

Ivan Jax in sin, Ljubljana
Dunajska cesta šte. 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodino in obrt.
Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.
Ceniki zastoj in franko.

— 106 —

poglavar. Prosvitljenec? Da, črv, ki se je izvijal štirim človeškim preganjalcem: lakoti, žeji, mrazu in vročini! Mimo tega je živel le še ena želja v njem: meč! On je imel samo pravico do noža — ljubil pa je meč. Najvišja njegova radost je bila, najti si nasprotnika in se boriti z njim — zares ali za šalo, bilo mu je eno.

To živinče je razumelo, po čem je povpraševal strašni gospod. Ko so mu bili izročili otroka, je razumel, da mora biti deležen s stolpom na uboju in hotel je izpolniti svojo dolžnost!

Hardy de Passavant pa je živel. Stolp ga ni mogel ubiti!

Ječar je previdel, da mu gre za glavo in odgovoril je mirno: Mrtev je. Sicer pa ni bilo več otroka. Nihče bi ne spoznal v mladeniču, ki je prebival v eni izmed celic Hardyja. In tudi nihče ni obiskoval teh podzemeljskih brlogov.

Ivan Nevstrašni je vrgel nabito mošnjo ječarju. Bil je pokojen. Hardy de Passavant, priča njegovega spomina ni več obstojal!

In vendar je živel!

Ko bi ga vrgli v ječo v moški dobi, bi bil gotovo podlegel. Otrok pa se je prilagodil, boril se je s smrtjo in rasel v zastrupljenem zraku, ki se mu je sčasoma privadil; ječa je postala njegovo vzgojevališče. Skoro se več ni zavedal svojega položaja.

Nekega dne, potekla so bila že leta odkar je ležal v grobnici, se je vrgel na kolena pred ječarja in ga prosil s povzdignjenimi rokami, da bi mu povedal, kako dolgo je že tam; me-

— 107 —

sece, pol leta, celo leto? In kdaj da bo prost, kdaj da bo ugledal luč polnega dneva, kdaj da se bo sešel z Roselys! Ječar pa mu je odgovoril:

— Le z nogami naprej se zapusti hidelonski stolp in pot konča v Seni.

Hardy je razumel, da je obsojen na smrt. Pogostokrat ga je popadla besna steklost in ječar se ni upal vstopiti v takih časih v njegovo celico. Skozi odprtino v vratih mu je podajal hrano, kakor divji zveri za trdnim omrežjem.

S časom pa so ti napadi oslabei in Hardy je le še plakal in klical Roselys. Ječar je hodil zopet k njemu. Končno ga je popustila tudi ta resignacija in preždel je dolge ure v popolni brezbržnosti. Pa prešla je tudi ta, telo je zahtevalo gibanja, prostosti. Skušal je hoditi po ječi in stresal je železne verige, ki so bile pritrjene v zid.

Rastel je in se razvijal. Leta so potekala in stari vtisi njegove mladosti so polagoma izginjali v ozadju časa. Po nekaterih letih se je pa ječar zavzel zanj in pričel se je z njim boriti. Nenačuden prizor se je nudil vedno, kadar sta jetnik in ječar križala železo dolge ure pri svitu smolnate plamenice v nevdušni celici.

Ob takih prilikah je hvaležni ječar vedno ponudil Hardyju kupico vina. Hardy se je z veseljem boril, vino pa je vedno odklanjal; ponos, ki je tlel v njem, mu ni dopuščal, da bi izprejemal.

Navadil se je bil razločevati vsak najmanjši šum, ki se je pojavil zunaj. Na ta način je meril čas. Leta 1407. je bil državni jetnik

„DAN“ se prodaja
v Trstu v sledečih tobakarnah:

Železnik, Sv. Ivan,
Trevisan, ulica Fontana,
Baje, ulica Geppa,
Lavrenčič, Vojašnični trg,
Pippan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Gramaticopulo, ulica Barriera.
Rončelj, ulica S. Marko,
Rankel, ulica del Rivo šte. 22,
Bruna, ulica del Rivo šte. 44,
„ ulica St. Martiri,
Bilan, ulica Covana šte. 14,
Raunacher, Campo Marzio,
Retinger, ulica Grumulo,
Schimpff, državna železnica.
Geržina, Rojan,
Može, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Hreščak, ulica Belvedere,
Vivoda, Rojan,
Šegulin, ulica Industria,
Sekovar, Vojašnični trg,
Schmelzer, južni kolodvor,
Ivan Treven, Bazovica pri Trstu.